

Aseret Yemai Teshuva

עשרת ימי תשובה

The Ten Days of
Repentance

Early Sources

Yerushalmi Rosh Hashanah ch. 1

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ראש השנה פרק א

דא"ר קרוספא בשם ר' יוחנן שלש פינקסיות הם אחת של צדיקים גמורין ואחת של רשעים גמורין ואחת של בינוניים זה של צדיקים גמורין כבר נטלו איפופסי של חיים מראש השנה זה של רשעים גמורין כבר נטלו איפופיס שלהן מראש השנה של בינוניים כבר ניתן להן עשרת ימי תשובה שבין ראש השנה ליום הכיפורים אם עשו תשובה נכתבין עם הצדיקים ואם לאו נכתבין עם הרשעים.

Pesikta

פסיקתא רבתי (איש שלום) פיסקא מ - בחודש השביעי

ועשיתם עולה לה' (במדבר כ"ט ב') ובמקום אחר הוא אומר והקרבתם עולה לה' (שם / במדבר כ"ט /) וכאן ועשיתם, אמר רבי יצחק למה ועשיתם, אמר הקדוש ברוך הוא לישראל עשו תשובה באילו עשרת הימים בין ראש השנה ליום הכיפורים ואני מזכה אתכם ביום הכיפורים (בורא) [ובורא] אתכם ברייה חדשה כעניין שנאמר ויעש אלהים את הרקיע וגו' (בראשית א' ז'). וכמה קרבנות נוסף, אמר להם עשרה, פר אחד איל אחד כבשים בני שנה שבעה ושעיר עזים אחד לחטאת הרי עשרה, ולמה עשרה, כנגד עשרת ימי תשובה, ואם עשיתם תשובה בהם ואתם באים, לפני ביום הכפורים ואפילו יש [לכם] עונות מן הארץ ועד השמים אני מלבינם כשלג

Pesikta 40

פסיקתא רבתי (איש שלום) פיסקא מ - בחודש השביעי

[וכן] התקינו עשרה מלכיות ועשרה זכרונות ועשרה שופרות כנגד עשרת ימי תשובה, אמר ישעיהו [ועוד בה עשיריה ושבה והייתה לבער (שם /ישעיהו/ ו' י"ג)], אמר הקדוש ברוך הוא בר"ה אני דן את עולמי ובו ביום הייתי צריך לגמור את הדין, ולמה אני תולה עד עשרה ימים, כדי שיעשו תשובה עוד, ולמה עוד בה עשירייה, כדי שיעשו תשובה ושבה, והייתה לבער שאם עשיתם תשובה באילו הימים אפילו יש בכם כמה עונות אני מבערם ומזכה אתכם, ואם לא עשיתם בהם תשובה הוו יודעים שדינכם מתפסק ביום הכיפורים, ולא עשיתי בכם אלא אתם עשיתם בעצמכם, למה, שכך התקנתי לכם שתהיו תוקעים בשופר בראש השנה (כשתהיו) [כדי שתהיו] חרדים מתקיעת השופר להתקין עצמיכם לתשובה, אמר הנביא אם יתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו (עמוס ג' ו') לפיכך (/אם יהיה רעה בעיר וה' לא עשה (שם /עמוס ג

Pesikta Rabati addendum 1

פסיקתא רבתי (איש שלום) הוספה א פיסקא ג - שובה ישראל

באותה שעה כיון ששמע אדם [כן] התחיל טפוח על פניו ואמר כך הוא כח התשובה ואני לא הייתי (יודע, מיד פתח אדם פיו בשבחו של מזמור שיר ליום השבת (תהלים צ"ב).

יתברך שמו ויתעלה זכרו שהוא מחבב את ישראל ותיקן להם עשרת ימי תשובה שאפילו (מיד) [יחיד] עושה בהן תשובה מקבלין תשובתו כתשובת צבור, לפיכך צריכין כל ישראל להחזיק בתשובה ולעשות שלום בין אדם לחבירו ולמחול זה לזה בעי"כ כדי שיקבל תשובתם ותפלתם לפני הקדוש ברוך הוא בשלום ובחיבה יתירה,

Tanchuma Haazinu

מדרש תנחומא (ורשא) פרשת האזינו

א"ר שמואל בר נחמני מלה"ד למלך שהיה דר במדינה והיו בני המדינה מכעיסין אותו כעס המלך ויצא מתוכה כמו עשרה מילין ועמד לו, ראהו אדם, אמר לבני המדינה דעו שהמלך עמכם בכעס והוא מבקש לשלוח לגיונותיו על העיר להחריבה צאו ופייסוהו ויחזור אצלכם עד שלא ירחיק מכם, פקח אחד היה שם אמר להם שוטים עד שהיה אצלכם לא בקשתם לפייסו ועכשיו קודם שיתרחק צאו אצלו אולי יקבל אתכם, לכך כתיב דרשו ה' בהמצאו אלו עשרת ימי תשובה שהוא שרוי ביניכם שכן יחזקאל אומר והקיר ביני וביניכם (יחזקאל מג) הוי קראוהו בהיותו קרוב יעזב רשע דרכו ואיש 'און מחשבותיו וישוב אל ה' וירחמהו וגו'.

Yalkut Emor

ילקוט שמעוני תורה פרשת אמור

רבי מני דשאב ורבי יהושע דסיכנין בשם רבי לוי משל למדינה שהיתה חייבת ליפס למלך והלך המלך לגבותה, יצאו בתוך חמשה עשר מיל גדולי המדינה לקראתו וקילסו אותו, והתיר המלך שלישי מדימוסיא שלהן. בתוך חמשה מיל יצאו פטרופלי המדינה וקילסו אותו והתיר להם שלישי מדימוסיא שלהן. וכיון שנכנס המלך למדינה יצאו כל בני המדינה לקראתו וקילסו אותו א"ל מלכא מה דאזל אזל מכאן ולהלן חושבנא, כך באין ישראל בראש השנה ועושין תשובה, והקב"ה מתיר להם שלישי של עונותיהם, באין עשרת ימי תשובה ומתענין הכשרים והקב"ה מתיר להן רוב עונותיהן, כיון שבא יוהכ"פ וכל ישראל מתענין הקב"ה סולח לכל עונותיהן.

Midrash Tehilim

מדרש תהלים (שוחר טוב; בובר) מזמור יז

מלפניך משפטי יצא. ר' לוי אמר, אמר ליה הקב"ה לדוד, על חנם עשיתי לך סנהדרין, לך ודון לפניהם, אמר ליה דוד רבונו של עולם כתבת בתורתך ושוחד לא תקח (שמות כג ח), והן מתייראין ממני ליקח שוחד ולדונני, אבל אתה רצונך שתקח שוחד מלפניך משפטי יצא, ומנין שהקב"ה לוקח שוחד, [שנאמר] ושוחד מחיק רשע יקח (משלי יז כג), ומה השוחד שנוטל מן הרשעים בעולם הזה, תשובה ותפלה וצדקה, לפיכך כתיב מלפניך משפטי יצא, אמר הקב"ה בניי עד ששערי תפלה פתוחין עשו תשובה, שאני לוקח שוחד בעולם הזה, אבל משאני יושב בדין לעתיד לבא, איני לוקח שוחד, שנאמר לא ישא פני כל כופר [ולא יאבה כי תרבה שוחד] (משלי ו לה), לפיכך אמר דוד תודיעני אורח חיים שובע שמחות את פניך (תהלים טז יא), אלו עשרת ימי תשובה שבין ראש השנה ליום הכפורים

Yevamot 49b

דרשו ה' בהמצאו הא ביחיד הא בצבור ויחיד אימת אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים

The Gemara resolves the second contradiction: Isaiah's prophecy: “**Seek the Lord while He may be found,**” does not contradict the verse in the Torah that God is near to His nation “whenever we call upon Him,” because **this** prophecy of Isaiah was made **with regard to the individual** and **this** verse in the Torah is stated **with regard to a community**, as the prayer of the community is always accepted. The Gemara asks: **And when** is the time that God is to be found near **the individual**? **Rav Nahman said Rabba bar Avuh said: These are the ten days between Rosh HaShana and Yom Kippur.**

Migdal Oz

מגדל עוז הלכות תשובה פרק ג

ומפני זה נהגו עד שיאור היום. ר"ל שסמכו על מה שאמרו פ"ק דרשו ה'
בהמצאו אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ויוה"כ שהוא מצוי לכל וחפץ
לזכותן:

Ohr I'tzion, Rabbi Ben Tzion Abba Shaul

שו"ת אור לציון חלק ד - הערות פרק ו - דיני עשרת ימי תשובה

הרי ששקולה תפילת היחיד להתקבל בעשרת ימי תשובה כתפילת הציבור כל השנה. ומשום כך היה נראה שמי שקשה לו לכוין כל כך כשמתפלל עם הציבור, וכשהוא מתפלל ביחידות הוא מכוין טוב יותר, שעדיף היה לו להתפלל ביחידות בימים אלו שתפילת היחיד שקולה כתפילה בציבור. ויש שנהגו משום כך להתפלל בימים אלו ביחידות. וראה גם בספר אור לציון תשובות ח"ב פרק ז' תשובה כ' שנתבאר שתפילה בכוונה וביחידות עדיפה מתפילה בציבור שלא בכוונה, אלא שאין לנהוג כן, אלא באקראי

רמב"ם הל' תשובה ב, ו: "אף על פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרת הימים שבין ראש השנה ויום הכפורים היא יפה ביותר, ומיד היא מתקבלת, שנאמר (ישעיהו נה, ו):

ושובה וצועקין בלב שלם הם נענין, שנאמר (דברים ד, ז): כֹּה' אֱלֹהֵינוּ בְּכֹל קְרָאנוּ אֱלֹהֵינוּ

Rabbeinu Yona: When should we do teshuva?

When you hear musar.

When you get old

When you mention death

When you have troubles

When they learn torah

Or...

Rabbeinu Yona, Shaarei Teshuva

ספר שערי תשובה לרבינו יונה שער ב

ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (יבמות מט ב, ישעיה נה, ו): "דרשו ה' בהמצאו" - אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים. ומצות עשה מן התורה להעיר אדם את רוחו לחזור בתשובה ביום הכפורים, שנאמר (ויקרא טז, ל): "מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו", על כן הזהירנו הכתוב שנטהר לפני ה' בתשובתנו והוא יכפר עלינו ביום הזה לטהר אותנו.

Shalah

(של"ה תולדות אדם בית חכמה (תניינא

תמצא מנין ימים בשנה כמנין 'שנה', והעשרה ימים היתרים, שהרי שנות החמה הם שס"ה ימים, שהם עשרה יתרים על שנות הלבנה שהיא שנ"ה ימים, הם היו ימי תשובת השבין ממש כל שנ"ה ימים לשרשן ומקורן ממקום שיצאו. והיינו תשובה שהוא חזרת והשבת הדברים לשרשן ומקורן, הרומזים על ספירת בינה שנקראת תשובה, שבה נכללים עשר ספירות שנקראין 'עשרת ימי תשובה' (ירושלמי ראש השנה פ"א ה"ג), שהם שורש ומקור, שמהם נשתלשל שנה כדפירשת. והשנה בכל שנה ושנה עם כל ימיה שהם שנ"ה ימים, ישובו ויחזרו למקורן לשרשן

Rav Tzadok hacohein Vayelech, What is each day for?

ר' צדוק הכהן מלובלין - פרי צדיק דברים פרשת וילך ושבת תשובה

זזה ענין דאמרו (ראש השנה י"ח א) אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום כפורים אף שבין ראש השנה ליום הכפורים הם רק שבעה ימים. אך דשבעה הימים מרמזים להשבע מדות כמו שמובא בזוהר הקדוש (חלק ג' צ"ד ב) כי ששת ימים וגו' ולא כתיב בששת. והאדם מצידו צריך לברר עצמו רק בהשבע מדות וכשמברר עצמו בהשבע המדות אז ה' יתברך מברר אותו אף בהשלוש ראשונות. וזה מה שאמר ואל אלהינו כי ירבה לסלוח. ושבעה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים כוללין כל העשר מדות שנקרא עשרה ימים שתמיד בשבעה ימים אלו יש גם כן שבת ועל ידי השבת מתברר גם בשלוש ראשונות וכמו שמובא (זוהר ח"ג רנ"ז א) שכינתא אתקריאת שבת מסיטרא דתלת דרגין עילאין ש' תלת כתרין כתר חכמה בינה ואיהי בת רביעאה לון ועל ידי זה מתברר בכל העשר מדות על ידי השבת שבתוכם:

Ohr L'zion ibid.

שו"ת אור לציון חלק ד - הערות פרק ו - דיני עשרת ימי תשובה

ועל כן יש להשתדל להקפיד שהתפילה בימים אלה תהיה בכוונה יתירה, ויתפלל
בנחת מילה במילה בדקדוק ובלא דילוג כלל. ויפשפש במעשיו בימים אלה

Ibid. The real deal

שו"ת אור לציון חלק ד - הערות פרק ו - דיני עשרת ימי תשובה

ובאמת ראוי להשתדל להתענות בכל יום מעשרת ימי תשובה, וכמבואר בשער הכוונות דף צ' ע"ג בשם האריז"ל, שאם האדם יתענה בז' ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים ויעשה בהם תשובה גמורה, כל יום מהם מכפר על כל העוונות שחטא כל ימיו ביום שכיוצא בו, שאם מתענה ביום א' בשבוע, מכפר לו על כל עבירות שעשה בכל ימיו ביום א' שבכל שבוע מכל ימי חייו, ואם התענה ועשה תשובה בכל ז' הימים ההם, יתכפרו לו כל עוונותיו שעשה כל ימיו.

Imrei Emet, the role of Shabbat Shuva

אמרי אמת דברים שבת תשובה

איתא בגמ' (ר"ה יח א) דרשו ה' בהמצאו וכו' (ישעיה נה ו) ביחיד וכו' אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליוה"כ, קראוהו בהיותו קרוב זה שבת תשובה, השבת מסייע שהתשובה תתקבל, כתיב (שם נו ב) שומר שבת מחללו ואיתא (שבת קיח ב) מחול לו, כתיב (שמות כ ט) ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך וברש"י כאלו כל מלאכתך עשויה, בשם אאזז"ל שזה הוא ביהדות ג"כ שאע"פ שלא יכולים לעשות בשלימות הרי שבת משלים, יכולה היא שתרחם

Mabit

המבי"ט (בית אלוהים, שער התשובה, פרק טו), שקרבת ה' והימצאו, פירוש, שבעשרת ימי תשובה התשובה מועילה ומקובלת אפילו אם היא אינה שלימה: "התשובה מועילה לעולם, אבל מראש השנה ליום הכיפורים מועילה יותר ומקובלת גם כי לא תהיה כל כך תשובה גמורה, וכמו שאמרו ז"ל (ר"ה יח, א):

דַּרְשׁוּ ה' בְּהַמָּצְאוֹ קְרָאֵהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוֹב (ישעיהו נה, ו), אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים,

Mabit

והוסיף המבי"ט לבאר שגם בדין, הקב"ה אינו מדקדק בעוונות כמו במצוות: "וגם ביום הדין שהוא יושב על כסא דין, אינו מפשפש וחוקר על העוונות כל כך כמו שמפשפש וחוקר על הטובות, כדי לתת לו שכר הרבה על עשיית המצוות. וכמו שאמרו על מי שיש בידו עשר מצוות ועשר עבירות, והוא אומר: יצאו אלו באלו, אמרו רבותינו: אין הקב"ה עושה כן, אלא "שכר מצוות נותן לו משלם ועבירותיו אינו מדקדק עמו".